Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Aan de leden van de gemeenteraad van Edam-Volendam

| Uw brief van | Uw kenmerk | Ons kenmerk | Datum |
|---|---|---|---|
| | | | 10 februari 2025 |
| Onderwerp | Doorkiesnummer | Bijlage(n) | |
| BDO-benchmark Nederlandse gemeenten 2025 | Pieter van der Veen (0299) 398 398 | BDO Benchmark 2025 | |

Geachte leden van de raad,

Onlangs is de BDO-Benchmark Nederlandse gemeente 2025 gepubliceerd. Begin december 2024 heeft onze gemeente de vooraankondiging hiervoor ontvangen.

Voor het 7e jaar publiceert BDO een benchmark over de financiële situatie van alle gemeenten in Nederland. Deze benchmark werd gebaseerd op de jaarcijfers 2023 alsmede de begrotingscijfers voor de jaren 2025 en verder.

BDO heeft, net als vorig jaar, niet alleen naar de rekeningcijfers over 2023 gekeken maar ook de meerjarige begroting meegenomen in de vergelijking. De belangrijkste reden om sinds vorig jaar ook te kijken naar de begrotingscijfers is de terugval in het gemeentefonds waar nagenoeg alle gemeenten mee te maken krijgen.
Terecht geeft BDO hierover wederom een verontrustend signaal naar de landelijke politiek. BDO constateert dat, hoewel veel gemeenten een overschot hadden in 2023, dat de financiële vooruitzichten voor de meeste gemeenten somber zijn. In een webinar op 23 januari 2025 is door BDO een nadere duiding gegeven van de cijfers.

In algemene zin constateert BDO dat het vergelijken van cijfers tussen gemeenten complexer wordt. Met name het vergelijken van begrotingen laat grote verschillen zien tussen gemeenten. De titel van het rapport is dan ook 'Sterk versnipperd landschap, maar gedeelde onzekerheid'
BDO noemt hiervoor de navolgende oorzaken.

- 70-80% van de gemeenten heeft maatregelen genomen om de ravijnjaren 'op te lossen' en laat tekorten in de meerjarige begroting zien
- De Hervormingsagenda voor de jeugdzorg is niet of nauwelijks bij gebrek aan voldoende informatie verwerkt
- Voor de komende jaren worden enorme investeringen in de bouw van scholen verwacht die lang niet alle gemeenten in beeld hebben
- De energietransitie is niet overal verwerkt

- De kostenstijging binnen het Sociaal Domein is niet overal verwerkt

Deze zaken maken een 'benchmark' onvolledig. Een voorbeeld hiervan is de gemeente die in ónze' categorie 25.000-50.000 het beste scoort, voor de komende jaren rode cijfers laat zien maar door een ruime Algemene Reserve toch als hoogste scoort. Overigens laat 75-80% van de gemeenten structurele tekorten zien in de komende jaren.
BDO geeft ook aan, richting het Kabinet, dat gemeenten al jarenlang de behoefte hebben uitgesproken voor een stabiel financieel beleid vanuit de rijksoverheid naar de gemeenten. Afgelopen jaren en ook voor de komende jaren is het duidelijk dat hier nog geen sprake van is.

**Basis voor de beoordeling**
BDO constateert, terecht, dat gemeentebesturen niet in alle gevallen de getallen herkennen die genoemd worden. Door gemeenteraden worden begrotingen vastgesteld waarbij het saldo van structurele en incidentele middelen gesaldeerd worden gepresenteerd. BDO kijkt slechts naar de baten en lasten vóór toevoegingen en onttrekkingen van reserves. Dus niet naar de eindgetallen.
Onze gemeente heeft er voor gekozen om in de eerste 'ravijnjaren' de begroting sluitend te maken met incidentele onttrekkingen aan de reserves voor Oekraïne en Sociaal Domein in verband met de stijgende kosten binnen het Sociaal Domein. Een belangrijke reden hiervoor is dat een aantal ombuigingen nadere besluitvorming en tijd nodig hebben om in te voeren voordat de – financiële - effecten merkbaar zijn. BDO houdt geen rekening met deze onttrekkingen (lees: inkomsten) uit de reserves en constateert dat de gemeente door het ontbreken van voldoende inkomen tekorten heeft in de begroting de komende jaren.

**Eindcijfer**
In onze gemeente valt de beoordeling dit jaar, na jaren van positieve beoordelingen, net als vorig jaar negatief uit. De belangrijkste reden hiervoor is dat met name in 2024 het effect van de omzetting van onderhoudsreserves naar onderhoudsvoorzieningen heeft plaats gevonden. Deze effecten zijn reeds eerder toegelicht en waren in het vorige rapport de reden voor een lager rapportcijfer.

**Reactie college**
BDO baseert haar rapport op de cijfers zoals deze door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Door een andere rubricering (Saldo vóór reserves) ontstaat wellicht een ander beeld. De conclusies die BDO trekt zijn niet verrassend en wijken niet af van hetgeen met de Commissie P&CAR gedeeld is afgelopen jaar.
Het college deelt de mening van BDO dat de financiële toekomst van onze gemeente sterk afhankelijk is van de ontwikkeling in de rijksuitgaven. In het rapport is zichtbaar dat iedere gemeente hier op hun eigen wijze mee omgaat. De teruggang van de rijksvergoeding is een van de belangrijkste redenen om de komende jaren te moeten bezuinigingen.
De meerjarige begroting zal sluitend moeten blijven en op meerdere fronten zal het niveau van uitgaven omlaag moeten. Afgelopen najaar is de Commissie P&C hierover uitgebreid geïnformeerd en naar aanleiding van deze brief, en de voorstellen voor aanvullende aankopen van half januari, zal in de vergadering van 13 februari een vervolg worden gegeven aan de financiële mogelijkheden en onmogelijkheden van onze gemeente.

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Wij willen tenslotte benadrukken dat het rapport van BDO ons geen nieuwe financiële inzichten heeft gegeven. Daarmee bagatelliseren wij het rapport zeker niet.
Het college wil vooral, net als uw raad, koersvast doorgaan op de ingeslagen weg naar een toekomstbestendige gemeente voor onze inwoners.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,
de secretaris, de burgemeester,

C. Rijnberg L.J. Sievers

Gemeente
EDAM
VOLENDAM